

POSTANOWIENIE

10 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Joanna Lemańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 kwietnia 2025 r. w Warszawie wniosku J.K.

o zbadanie spełnienia przez SSN Agnieszkę Górę-Błaszczkowską wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie I CSK 3345/24

z wniosku J.K.

z udziałem J.K.1, R.K., M.L., T.L., E.T., K.E., H.J., J.B., A.Z., J.K.2

o dział spadku i podział majątku

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 4 marca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek J.K. (dalej: Wnioskodawczym) o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez sędziego Sądu Najwyższego Agnieszkę Górę-Błaszczkowską wyznaczonego do składu rozpoznającego sprawę toczącą się z udziałem Wnioskodawczynie w Sądzie Najwyższym w Izbie Cywilnej pod sygnaturą I CSK 3345/24.

Wnioskodawczynie domagała się, na podstawie art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 622; dalej: u.SN.), zbadania spełnienia przez sędziego objętego wnioskiem wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego

powołaniu i jego postępowaniu po powołaniu, przede wszystkim z uwagi na fakt powołania sędziego objętego wnioskiem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze, a mianowicie na podstawie wniosku Krajowej Rady Sądownictwa (uchwała Krajowej Rady Sądownictwa nr 40/2018 z dnia 26 lutego 2018 r.), ukształtowanej w składzie i trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3; dalej również: ustawa nowelizująca), a więc według Wnioskodawczynie, niezgodnie z prawem, co - jak wskazała Wnioskodawczynie - zostało potwierdzone zarówno uchwałą Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r., BSA I-4410-1/20, jak i orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) z 3 lutego 2022 r., w sprawie Advance Pharma Spółki z o.o. przeciwko Polsce (skarga nr 1469/20), co w konsekwencji podważa, w ocenie Wnioskodawczynie, jego zdolność do wydania bezstronnego i sprawiedliwego orzeczenia w sprawie I CSK 3345/24.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek Wnioskodawczynie, złożony w trybie art. 29 § 5 i n. u.SN, nie spełnia określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN, w brzmieniu obowiązującym od 15 lipca 2022 r., dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności). Na podstawie art. 29 § 9 i 10 u.SN, wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 u.SN oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek niespełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia

braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22).

W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Oznacza to w istocie, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 u.SN jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., UI CB 5/22).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stoi przy tym na stanowisku, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania, odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności. Na podobnym stanowisku stanął Naczelny Sąd Administracyjny, który w uzasadnieniu

postanowienia z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22 wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek KRS ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Konieczne jest powołanie innych jeszcze okoliczności.

Bez wątplenia analizowany w niniejszej sprawie wniosek o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 u.SN nie czyni zadość powyższym wymaganiom.

Szczegółowa analiza przedmiotowego wniosku o zbadanie standardów bezstronności i niezawisłości sędziego objętego wnioskiem prowadzi do stwierdzenia, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania sędziego objętego wnioskiem na urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez Wnioskodawczynię powołana), lecz *de facto* koncentruje się na, występującej zdaniem Wnioskodawczyny, systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której Wnioskodawczynie upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Jak już wyżej wskazano, tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. u.SN, gdyż celem przewidzianej tam instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Tymczasem we wniosku żadne indywidualne okoliczności nie zostały wskazane.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że analizowany wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 u.SN, i na podstawie art. 29 § 10 u.SN orzekł jak w sentencji.

(R.N.)

[a.ł]